

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 135/2021-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] zastúpeného Advokátskou kanceláriou Kadura a spol., Republiky 16, Žilina, IČO 47 251 671, v mene ktorej koná advokát Mgr. Lubomír Kadura, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 34/2017 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Ústavnému súdu bola 8. februára 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 34/2017 (ďalej len „napadnuté konanie“).
2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 2. júna 2017 na okresnom súde žalobu, ktorou sa domáhal priznania nároku náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci.
3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Okresný súd až 11. júna 2020 doručil sťažovateľovi vyjadrenie žalovaného k žalobe, ktoré bolo okresnému súdu doručené už 20. novembra 2017. Následne na to podal sťažovateľ sťažnosť na prietahy v konaní adresovanú predsedovi okresného súdu. Predseda

okresného súdu prípisom zo 16. júla 2020 oznámil, že sťažnosť považuje za dôvodnú a konštatoval prietahy v napadnutom konaní v období od 6. októbra 2017 do 29. mája 2020. Zároveň oznámil, že vec bola zaradená medzi sledované veci s režimom kontroly úkonov v spise každé tri mesiace.

4. Sťažovateľ zároveň uviedol, že nový zákonný sudca až 14. septembra 2020 nariadil vo veci pojednávanie na 15. január 2021. Následne okresný súd 13. januára 2021 doručil sťažovateľovi upovedomenie o zrušení termínu pojednávania a určení nového termínu na 16. apríl 2021. Okresný súd odročenie pojednávania odôvodnil vyhlásením núdzového stavu s tým, že „ruší všetky pojednávania pôvodne vytýčené na obdobie 4.1.2021 do 24.1.2021. Sťažovateľ sa však telefonickým dopytom na Okresnom súde Bratislava I dozvedel, že nie všetky civilné pojednávania boli zrušené a že záleží na konkrétnom sudcovi ako postupuje počas núdzového stavu.“.

5. Na základe uvedeného sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo [redacted] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky bolo porušené.

Okresnému súdu Bratislava I v konaní pod sp. 25C/34/2017 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

[redacted] priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 4.000 €... ktoré je Okresný súd Bratislava I... povinný vyplatiť do dvoch mesiacov...

Okresný súd Bratislava I je povinný nahradiť... trovy konania...“

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým postupom okresného súdu z dôvodu, že okresný súd v jeho veci ani po dobu tri a pol roka právoplatne nerozhodol.

7. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľa obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Na predbežnom prerokovaní ústavný súd zistil, že ústavná sťažnosť sťažovateľa obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), neobsahuje však všetky všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123 zákona o ústavnom súde). Sťažovateľ v prvom rade v ústavnej sťažnosti neuviedol dátum narodenia, avšak ústavný súd si ho doplnil do tohto uznesenia po jeho zistení z pripojeného splnomocnenia na zastupovanie pred ústavným súdom.

Sťažovateľ súčasne nejasne vymedzil petit ústavnej sťažnosti, pokiaľ navrhoval vyslovenie porušenia označeného základného práva, pričom neuviedol porušovateľa a spisovú značku príslušného konania. Až z nasledujúcej časti petitu, ako aj z odôvodnenia ústavnej sťažnosti možno vyvodit', čo sťažovateľ touto ústavnou sťažnosťou zamýšľal.

10. Ústavný súd preto predmet konania ustálil tak, že sťažovateľ namieta, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Takýmto spôsobom bude učené zadosť požiadavke materiálneho skúmania porušenia označeného základného práva.

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu alebo iného štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017).

12. Ústavný súd pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odmieta sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, ak celková doba konania pred všeobecným súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizujú reálnu možnosť zbytočných prietahov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 109/03, I. ÚS 103/2016), resp. ak argumenty v sťažnosti nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 362/09, I. ÚS 188/2019, II. ÚS 238/2020).

13. Súčasťou rozhodovacej činnosti ústavného súdu súvisiacej s namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je aj právny názor, podľa ktorého nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie tohto základného práva (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05, III. ÚS 372/09). Pojem zbytočné prietahy obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ojedinelá nečinnosť všeobecného súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, II. ÚS 129/06). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01). Oneskorenie v niektorej fáze konania môže byť tolerované, ak celková dĺžka konania nemôže byť považovaná za neúmernú (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Pretto a iní proti Taliansku z 8. 12. 1983, sťažnosť č. 7984/77, bod 37).

14. V posudzovanej veci ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh považuje za preukázané, že napadnuté konanie sa na okresnom súde začalo 2. júna 2017 podaním sťažovateľovej žaloby. Po vykonaní prvotných úkonov zostal okresný súd nečinný v období od 6. októbra 2017 až do 22. mája 2020, keď došlo k zmene zákonného sudcu. Nový zákonný sudca zaslal vyjadrenie žalovanej strany sťažovateľovi, ktorý následne 24. júna 2020 podal sťažnosť na prietahy v konaní. Predseda okresného súdu prípisom zo 16. júla 2020 uznal sťažnosť za dôvodnú a zaradil vec sťažovateľa medzi sledované veci s režimom kontroly úkonov v spise každé tri mesiace. Dňa 14. septembra 2020 okresný súd nariadil vo veci pojednávanie na 15. január 2021, ktoré však bolo z dôvodu pandemickej situácie na území Slovenskej republiky zrušené a nariadené na 16. apríl 2021.

15. Pri otázke posúdenia, či vo veci došlo k zbytočným prietahom, je potrebné vychádzať z kontextu celkových okolností prípadu. K samotnej dĺžke napadnutého konania pred okresným súdom v čase podania ústavnej sťažnosti v trvaní 3 rokov a 8 mesiacov ústavný súd konštatuje, že je na hranici ústavnej akceptovateľnosti (napr. II. ÚS 492/2020, IV. ÚS 380/2020). Postup okresného súdu vo veci nebol optimálny, a to až do zmeny zákonného sudcu. Obdobie od nariadenia pojednávania do predpokladaného termínu pojednávania súd nerátal za obdobie prietahov, keďže sťažovateľova právna neistota, pokiaľ ide o pevné určenie termínu pojednávania, kde by sa malo konať o veci samej, bola odstránená a hoci nebolo rozhodnuté vo veci samej, čo je bežne považované za skutočnosť, ktorou dochádza k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa, možnosť rozhodnutia vo veci samej stále prichádza do úvahy aj na prvom pojednávaní.

16. Dôvodom zrušenia už nariadeného pojednávania (na 15. január 2021, pozn.) bola mimoriadna pandemická situácia na území Slovenskej republiky, v dôsledku ktorej sa predĺžila dĺžka tohto posudzovaného obdobia. Túto prekážku považuje ústavný súd za objektívnu skutočnosť brániacu skončeniu veci. Nie je možné nevziať do úvahy všeobecne známu skutočnosť, že mimoriadne opatrenia proti šíreniu ochorenia COVID-19 ovplyvnili aj riadnu činnosť všeobecných súdov v priebehu prevažnej časti roku 2020.

V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že nie všetky civilné pojednávania nariadené v priebehu januára 2021 boli zrušené, ústavný súd upriamuje pozornosť na vyhlášku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 24/2021 Z. z. o vykonávaní pojednávaní, hlavných pojednávaní a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu v znení neskorších predpisov, ktorá upravila, ktoré civilné konania počas súčasne vyhláseného núdzového stavu sa môžu vykonávať.

17. Ústavný súd v okolnostiach danej veci zobral do úvahy aj predmet sporu (náhrada škody), ktorý aj keď je pre samotného sťažovateľa nepochybne dôležitý, nepatrí do kategórie tzv. citlivých konaní, ktoré by si vyžadovali zo strany vo veci konajúceho súdu osobitný prístup (ako to je napríklad v prípade pracovnoprávných sporov alebo v konaniach vo veci starostlivosti o maloletých).

18. Napriek skutočnosti, že v napadnutom konaní bol v postupe okresného súdu zistený ojedinelý prieťah, ktorému sa pravdepodobne dalo predísť, nejde o dostatočne vážne zdržanie v konaní na vyvodenie záveru, že celková dĺžka konania bola neprimeraná. Doterajšia dĺžka napadnutého konania okresného súdu zatiaľ neprekročila hranicu ústavnoprávnej akceptovateľnosti primeranosti dĺžky konania. Zistený ojedinelý prieťah v napadnutom konaní okresného súdu, aj keď je v zásade neprípustný, nedosahuje s poukazom na predmet konania takú ústavnoprávne relevantnú intenzitu, ktorá by ústavnému súdu umožňovala dospieť bez pochybností k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

19. Na základe uvedených dôvodov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

20. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

21. Toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom ustanovených náležitostí sťažovateľ v tejto veci za predpokladu, že by v ďalšom priebehu napadnutého konania dochádzalo k zbytočným prieťahom, predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. marca 2021

Peter Molnár
predseda senátu